

15.3.2024

Kansalaisjärjestöstrategia

# Verkkokyselyn ja - keskustelun yhteenveto

#kansalaisjärjestöstrategia



# Saate

- Valmisteilla olevasta strategiasta on mahdollisuus antaa avointa palautetta nimettömästi. Palautteita on tullut tähän mennessä 20 kappaletta, joista järjestöiltä 85 prosenttia. Palautetta voi antaa koko kevään ajan: [anna palautetta](#)
- Verkkokeskusteluun rekisteröityi 165 ihmistä. Verkkokeskustelu käytiin 14.2.2024–13.3.2024 välisenä aikana. Alkuperäistä keskusteluaikaa jatkettiin yhdellä viikolla hyvin alkaneen keskustelun jatkamiseksi. Järjestöt korostuivat selkeästi keskustelijoina, ja dialogi hallinnon kanssa jäi vähäiseksi.
- Verkkokyselyn ja -keskustelun palautteet on tiivistetty tähän yhteenvedoon, ja palautteita on otettu vaiheittain huomioon strategialuonnosta kirjoitettaessa. Lämmin kiitos työryhmän puolesta jo saadusta palautteesta.

# Palauteyhteenveto

- Strategia on tarpeellinen ja tavoitteiltaan perusteltu, mutta odotukset olivat maltilliset suhteessa valtionavustusleikkausten vaikutuksiin järjestöissä.
- Tavoitteet arvioitiin oikeasuuntaisiksi ja oikeasuhtaisiksi, mutta analyysia on jatkettava ottaen huomioon, että järjestöt ovat monessa suhteessa hyvin erilaisia. Myös hallinnonalojen kannanottoja tarvitaan lisää.
- Järjestöt kannattivat keskustelussa olleita toimenpide-ehdotuksia lähes yhtenäiseen ääneen. Valtionavustusten myöntäminen ja valtionavustustoiminnan kehittäminen korostui palautteissa.

# Tilannekuvan tekijöitä

Verkkokeskustelussa oli mahdollista ottaa kantaa kansalaisyhteiskunnan tilaan ja tulevaisuuteen. Keskustelu ryhmiteltiin viiteen kokonaisuuteen, jotka heijastavat järjestöjen kokemusta.

**1**

Valtionavustusleikkaukset muuttavat järjestö-rakenteita.

**2**

Järjestöjen valta kapenee, mutta velvollisuudet kasvavat.

**3**

Järjestöjen monimuotoisuutta ja merkitystä ei tunnisteta riittävästi.

**4**

Vaikuttavuuteen ja vaikuttavuustiedonkeruuseen suhtaudutaan osin ristiriitaisesti.

**5**

Järjestöt odottavat luottamukseen perustuvaa suhdetta hallinnon kanssa.

# 1 YLIMÄÄRÄISEN SÄÄNTELYN KEVENTÄMINEN

# YHTEENVETO

Järjestöt kannattivat niihin vaikuttavien normien keventämistä ja purkamista erityisesti valtionavustustoiminnassa ja vapaaehtoistoiminnassa, jonka veto- ja pitovoimaan vaikuttavista tekijöistä on pidettävä huolta. Järjestöt totesivat, että myös toimintatapoja on uudistettava ja tulkintoja yhtenäistettävä. Kehittämisen varaa nähtiin myös pankkipalveluiden saatavuudessa ja käytettävyydessä sekä viranomaiskustannusten kohtuullistamisessa.

## PALAUTERYHMITTELYÄ

- Hallinnollinen taakka
- Hallinto-osaamisen vaatimukset
- Hintojen ja kustannusten nousu
- Veto- ja pitovoimatekijät vapaaehtoistoiminnassa
- Sääntelyn tarve, luottamus

# Tarkempaa palautetta sääntelystä

- Toimintaryhmän hallinnollisen taakan on oltava aidosti kevyt. Toimintaryhmillä on oltava oikeushenkilöinä myös mahdollisuus hakea ja saada julkista rahoitusta sekä muuta tukea, kuten julkisten tilojen käyttöoikeutta. Toisaalta toimintaryhmälaki lisäisi uuden hallinnollisen tason.
- Sääntelyn keventämisen (esimerkiksi hankintalaki, digipalvelulaki) lisäksi pitäisi puhua viranomaisten harkintavallassa olevien toimintatapojen uudistamisesta, kuten raportointivaatimuksista. Keventämistä perustellaan nyt jo liian vaativan hallinto-osaamisen puutteella. Kilpailuvaikutusten arviointiin (ja häiriötilanteisiin) liittyvien tulkintojen on oltava selkeitä.
- Vapaaehtoistoimintaan osallistumiseen liittyvien tulkintojen on oltava yhtäläisiä sosiaaliturvaan liittyvissä kysymyksissä (myös siirtymätilanteissa). Talkootyön verotuksen on oltava selkeää.
- Kansalaisjärjestöjen kustannuksia pitäisi kohtuullistaa. Esimerkkinä mainitaan viranomaisluvut, jotka liittyvät tapahtumien järjestämistä koskeviin vaatimuksiin ja vaatimusten kasvuun (esimerkiksi järjestyksenvalvonta). Lisäksi toivotaan pankkipalveluiden saatavuuden ja käytettävyyden parantumista. Pankkitilin avaaminen on esimerkiksi yhteydessä suomi.fi-tunnuksen saamiseen ja asiointiin.

# 2 VARAINHANKINNAN KEHITTÄMINEN



# YHTEENVETO

Järjestöt korostivat tarvitsevansa valtionavustuksia resursseina, mutta kuvasivat valtionavustusten hakemista, käyttöä ja käytön raportointia hallinnolliselta taakaltaan raskaaksi. Velvollisuudet ovat lisääntyneet. Järjestöt kehottivat valtionapuviranomaisia kehittämään ja uudistamaan valtionavustuskäytäntöjä järjestölähtöisesti suhteellisuus huomioon. Järjestöt kannattivat esimerkiksi sitä, että varainhankinnan kustannukset olisivat valtionavustusten käyttöön hyväksyttäviä kustannuksia.

## PALAUTERYHMITTELYÄ

- Omavastuuosuudet
- Osaaminen ja valmiudet, palvelutarve
- Rahoitushakupalvelut, rahastomahdollisuudet
- Valtion talouden kestävyys
- Valtionavustuslaki, muu sääntely
- Valtionavustusten käyttötarkoitukset, käytön ehdot ja rajoitukset
- Lahjoittajat, lahjoitus- ja tukimuodot
- Veroratkaisut

# Tarkempaa palautetta varainhankinnasta

- Verotettava maksupalvelutoiminta vaikuttaa valtionavustusten myöntämiseen. Varsinaisen toiminnan, varainhankinnan ja taloudellisen toiminnan (palvelutoiminnan) välinen suhde herättää keskustelua, erityisesti suhteessa valtionavustusten ehtoihin ja rajoituksiin.
- Pitkäjänteistä ja ammatillista osaamista vaativaa työtä ei voi ylläpitää pelkästään varainhankinnalla. Varainhankinnan kustannusten pitäisi olla valtionavustusten käyttöön hyväksyttäviä kustannuksia, ja erityisavustuksia ja yhteistyötä tarvitaan alkuun, myös varainhankinnan kuluprosentin laskemiseksi. Varainhankinnassa onnistumisen on oltava lähtökohtaisesti kannattavaa.
- Erityisesti pienet järjestöt tarvitsevat osaamista, ostopalveluita ja yhteistyötä resursseina varainhankinnan käynnistämässä ja kehittämässä. Varainhankinta on investointi, jonka odotetaan tuottavan vasta vuosien päästä.
- Rahapelijärjestelmää uudistettaessa on selvitettävä, miten yleishyödylliset yhteisöt voisivat myös toimeenpanna rahapelejä (raha-arpajaisia) ja hyötyä mahdollisesta sponsorointiyhteistyöstä.
- Järjestöt hyötyisivät yritys yhteistyötä tukevasta verosääntelystä ja sen tulkinnasta.

# 3 VUOROVAIKUTUKSEN PARANTAMINEN

# YHTEENVETO

Järjestöt korostivat järjestöjen monimuotoisuutta ja niiden toiminnan yhteiskunnallista hyötyä, jonka arvo pitäisi pystyä osoittamaan. Osa järjestöistä kantoi huolta, ettei julkinen hallinto tunne niiden toimintaa riittävästi, minkä takia kansalaisyhteiskuntatuntemuksen vahvistaminen hallinnossa koettiin erittäin tervetulleeksi. Järjestöt muistuttivat myös oikeudestaan osallistua päätöksentekoon.

## PALAUTERYHMITTELYÄ

- Julkisen hallinnon uudistuvat rakenteet
- Alueelliset erityispiirteet
- Tilanne- ja tulevaisuuskuva
- Kansalaisyhteiskuntapolitiikan jatkuvuus
- Vuorovaikutuksen hyvät käytännöt ja vähimmäisvaatimukset
- Järjestötieto

# Tarkempaa palautetta vuorovaikutuksesta

- Tarvitaan hallitusohjelmakaudet ylittävää kansalaisyhteiskuntapolitiikkaa ja keskustelua Suomen mallista (esimerkiksi valtion ja kansalaisyhteiskunnan välisestä suhteesta eilen, tänään ja huomenna).
- Mahdollisten indikaattoreiden on oltava kansainvälisesti vertailukelpoisia. Indikaattoreiden lisäksi tarvitaan muunlaista tietoa ja tiedontuotantoa kansalaisyhteiskunnasta. Myös barometri-nimitys voi johtaa harhaan.
- Kansallisten dialogien ja kansalaisjärjestöakatemioiden kaltaisia hyviä vuorovaikutuksen käytäntöjä on tarpeen levittää hallinnossa.

# Lisätiedot

Perustiedot: [Hankesivu](#)

Yhteys: [kansalaisjarjestostrategia.om@gov.fi](mailto:kansalaisjarjestostrategia.om@gov.fi)

